

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΒΙΩΜΑΤΑ, ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Η συμπεριφορά των γονιών και η επίπτωσή της στους εφήβους

Το κείμενο είναι διασκευή από την ομιλία τού Γεράσιμου Φράντζιου στον Δήμο Υμηττού στις 26.4.1991 και αντλήθηκε από το διαδίκτυο (<https://www.gerasimosfrantzios-psychotherapy.com>).

Η διαδικασία του αποχωρισμού και της εξατομίκευσης με στόχο τη διαμόρφωση μιας προσωπικής ταυτότητας αφορά όλα τα μέλη της οικογένειας και προϋποθέτει μια αμοιβαία κίνηση με την οποία ο έφηβος απομακρύνεται από τους γονείς του και αυτοί από τον έφηβο.

Σ' αυτή την πορεία, οι γονείς βρίσκονται αντιμέτωποι με την εφηβική φαντασία που βρίσκεται στο απόγειό¹ της, τη στιγμή κατά την οποία οι ίδιοι είναι συμβιβασμένοι με την πραγματικότητα της ζωής. Βρίσκονται αντιμέτωποι με την ανάδυση της σωματικής ρώμης² των εφήβων, ενώ οι ίδιοι βιώνουν το τέλος της ακμής της. Επιχειρούν να κατανοήσουν τα οράματα των εφήβων για το μέλλον, ενώ οι ίδιοι έχουν κυρίως παρελθόν και το μέλλον τους μοιάζει με «άδεια φωλιά». Καλούνται να διαχειριστούν την απώλεια του «προστατευτικού» και «παντοδύναμου» τους ρόλου με τον οποίο εξιδανικευτικά τους έβλεπαν ως τότε τα παιδιά τους, ενώ τώρα αυτός ο ρόλος όχι μόνο είναι περιττός, αλλά και «εμποδιστικός». Και τέλος, σε όλα αυτά προστίθεται πολύ συχνά και ο θάνατος των δικών τους γονιών.

Είναι απόλυτα φυσικό, συνεπώς, αυτές οι αλλαγές να τους δημιουργούν αρνητικά συναισθήματα, όπως ζήλια, ανησυχία, έχθρα, θλίψη, που πολύ συχνά τους οδηγούν να αντιμετωπίζουν την εφηβική ηλικία με αρνητικές φαντασιώσεις, οι οποίες ξεπηδούν είτε από τις αναμνήσεις της δικής τους εφηβείας, είτε από ιστορίες τρόμου και φρίκης για καταχρήσεις από τους εφήβους. Παρόμοιες συμπεριφορές είναι συχνά τόσο δραματικές, ώστε δημιουργούν λανθασμένες εντυπώσεις για την πραγματικότητα.

Αν, λοιπόν, οι γονείς κυριεύονται από τέτοιους φόβους για τον αποχωρισμό των παιδιών και δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν ώριμα, δηλαδή με κατανόηση και ενσυναίσθηση, αυτή την εξελικτική πορεία της οικογένειας, είναι πολύ πιθανό οι έφηβοι να υιοθετήσουν ακραία πρότυπα συμπεριφοράς.

¹απόγειο: (μτφ) αποκορύφωμα

²ρώμης: δύναμης

Ας πάρουμε ως παράδειγμα τον γονιό που ως έφηβος είχε αναγκαστεί να καταπνίξει όλες του τις επιθυμίες και την ανάγκη του για ανεξαρτησία, φαινόμενο αρκετά συχνό στις προηγούμενες γενεές. Αντιμετωπίζοντας την εφηβεία των δικών του παιδιών, αναπολεί αυτή την «τόσο ωραία εποχή» («τι καλά που ήταν τότε!» λέει και ξαναλέει), μεταβάλλει την τότε παθητική του στάση σε ενεργητική και τα βάζει με το παιδί του που προσπαθεί τώρα με τη σειρά του να ανεξαρτητοποιηθεί. Υιοθετώντας, όμως, αυταρχική συμπεριφορά, πυροδοτεί έναν φαύλο κύκλο συγκρούσεων με απρόβλεπτες συνέπειες.

A3. Στο κείμενο τονίζονται οι επιπτώσεις της συμπεριφοράς των γονέων προς τους εφήβους. Με αφορμή τα στοιχεία που παρατίθενται στο κείμενο, να αναφερθείς στα θέματα που συχνά προκαλούν συγκρούσεις των εφήβων με τους γονείς στο οικογενειακό περιβάλλον και να προτείνεις τρόπους με τους οποίους μπορούν να αποφευχθούν οι εντάσεις. Να καταθέσεις τις απόψεις σου σε ομιλία 200-250 λέξεων που θα εκφωνήσεις σε ημερίδα που διοργανώνει το σχολείο σου με θέμα «Γονείς και έφηβοι: η αιώνια σύγκρουση».

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΧΑΛΙΑ ΓΚΙΜΠΡΑΝ (1883-1931)

«Για τα παιδιά»

Το ποίημα ανήκει στην ποιητική συλλογή του Λιθανέζου ποιητή «Ο προφήτης», που δημοσιεύθηκε το 1923, η οποία αποτελεί το διασημότερο έργο του και μεταφράστηκε σε πάνω από 40 διαφορετικές γλώσσες. Το ποίημα αντλήθηκε από τον ιστότοπο: <https://antikleidi.com>.

Τα παιδιά σου δεν είναι παιδιά σου.

Είναι οι γιοι και οι κόρες της λαχτάρας της Ζωής για τη Ζωή.

Δημιουργούνται διαμέσου εσένα, αλλά όχι από σένα.

Κι αν και βρίσκονται μαζί σου, δε σου ανήκουν.

Μπορείς να τους δώσεις την αγάπη σου, αλλά όχι τις σκέψεις σου.

Αφού ιδέες έχουν δικές τους.

Μπορείς να δίνεις μια στέγη στο σώμα τους, αλλά όχι και στις ψυχές τους.

Αφού οι ψυχές τους κατοικούν στο σπίτι του αύριο,

που εσύ δεν πρόκειται να επισκεφτείς ούτε και στα όνειρά σου.

Μπορείς να προσπαθήσεις να τους μοιάσεις,

αλλά μη γυρέψεις να τα κάνεις σαν εσένα.

Αφού η ζωή δεν πάει προς τα πίσω, ούτε ακολουθεί στο δρόμο του το χτες.

Είσαι το τόξο από το οποίο τα παιδιά σου,

ωσάν ζωντανά βέλη ξεκινάνε για να πάνε μπροστά.

Ο Τοξότης βλέπει στόχο στη γραμμή του Απειρού

και σε λυγίζει με τη δύναμή Του, ώστε οι σαΐτες Του

να φύγουν γοργά και να φτάσουν μακριά.

Δεχτείτε το λύγισμά σας στα χέρια Του με χαρά.

Γιατί αυτός, όπως αγαπά τη σαΐτα που εκτοξεύεται,

αγαπά και τόξο που είναι σταθερό.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Μολονότι ο πρώτος στίχος του ποιήματος περιέχει μια παραδοξολογία (δηλ. μια διατύπωση που φαίνεται παράξενη εκ πρώτης όψεως), το ποιητικό υποκείμενο προσπαθεί να την επιβεβαιώσει χρησιμοποιώντας επιχειρήματα-προτροπές προς τους γονείς. Αφού τα εντοπίσεις, να εξηγήσεις αν τα επιχειρήματα αυτά έχουν ισχύ, κατά τη γνώμη σου, και για τους γονείς της εποχής μας.

ή

2. Στο ποίημα «Για τα παιδιά» ο Χαλίλ Γκιμπράν, με προτρεπτικό λόγο, απευθύνεται στους γονείς και τους κατευθύνει για τον τρόπο αντιμετώπισης των παιδιών τους. Σε μια επιστολή προς τους συνομηλίκους σου, να διατυπώσεις συμβουλές σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπίζουν οι ίδιοι τους γονείς τους. Στην επιστολή σου μπορείς να αξιοποιήσεις ιδέες του ποιήματος.

Μονάδες 25